

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
CENTRALNA KOMISJA REGULAMINOWA

O.27
1942

T A J N E

I N S T R U K C J A
O OCHRONIE TAJEMNICY I PRACY WYWIADU OBRONNEGO
WYDANIE DRUGIE

NACZELNY WODZ
i
MINISTER SPRAW WOJSKOWYCH

L. dz. 200/Bezp./tj.42.

Londyn, dnia 2 sierpnia 1942r.

Rozkaz wprowadzający.

Arch.

43.840

Wprowadzam do użytku służbowego "Instrukcję o ochronie tajemnicy i pracy wywiadu obronnego" 0.27
1942.

Jest to instrukcja ramowa, ustalająca zasady i środki zabezpieczenia Sił Zbrojnych.

Na podstawie tej instrukcji wszyscy dowódcy /równorzędni/ jednostek, wydają szczegółowe zarządzenia wykonawcze w zależności od warunków życia i walki.

Wszyscy żołnierze i pracownicy cywilni, bez względu na stopień i zajmowane stanowisko, obowiązani są do ścisłego przestrzegania ochrony tajemnicy i jaknajszerszej współpracy z organami wywiadu obronnego w zakresie zwalczania działalności obcego wywiadu, sabotażu i ruchów wyrotowych.

NACZELNY WODZ
i
MINISTER SPRAW WOJSKOWYCH

/-/ SIKORSKI
Generał Broni

SPIS RZECZY:

Rozkaz wprowadzający	str. 1
Spis rzeczy	3-4

Rozdział A.

Wskazówki ogólne.

1. Zwalczanie obcego wywiadu	5
2. Zwalczanie sabotażu	5
3. Zwalczanie wrogiej propagandy	6

Rozdział B.

Ochrona tajemnicy.

4. Cel i ochrona tajemnicy	7
5. Podział i określenie tajemnicy	7
6. Podział ochrony tajemnicy	8
7. Zabezpieczenie techniczne	8
8. Zabezpieczenie osobowe	10

	str.
9. Ochrona tajemnicy w zakresie biurowości	12
10. Postanowienia karne	14
11. Zachowanie się na terenie obcego państwa	15

Rozdział C.

Zakres pracy organów wywiadu obronnego.

12. Zadania wywiadu obronnego	16
13. Organa wywiadu obronnego	16
14. Zakres działania	17
15. Terenowe organa wywiadu obronnego	18
16. Obsada organów wywiadu obronnego	18
17. Odpowiedzialność za zabezpieczenie	19
18. Przeprowadzenie dochodzeń	19
19. Obowiązki żołnierzy i pracowników cywilnych	20
20. Zawiadomienie o przestępstwie	20
21. Korespondencja organów wywiadu obronnego	20

W s k a z ó w k i o g ó l n e.

Celem uniknięcia zaskoczenia, wszystkie państwa dążą do posiadania najszczegółowszych danych o możliwościach i zamierzeniach przyszłych przeciwników i to we wszystkich przejawach życia państwowego i społecznego, a w szczególności w odniesieniu do sił zbrojnych.

1.
Zwalczanie
obcego wy-
wiadu.

Zaskoczenie techniczne i operacyjne ma nie tylko wpływ na przebieg walki, ale może również mieć rozstrzygający wpływ na czas trwania i wynik wojny.

Stąd też wszystkie, nawet najdrobniejsze i pozornie błahe wiadomości i dokumenty są dla wywiadu cenne. Zdobywaniem tych elementów zajmuje się wywiad zaczepny, który dostarcza je biurom ewidencyjnym, a te - po szczegółowej analizie - zestawiają syntezę poszczególnych zagadnień.

W pracy swej wywiad zaczepny stosuje najróżnorodniejsze sposoby i środki. Dlatego też należy stale pamiętać, że agent nieprzyjacielski może się znajdować w każdym środowisku i w każdym miejscu.

Działalność obcego wywiadu zaczepnego zwalcza własny wywiad obronny.

Sabotaż jest działaniem destrukcyjnym, prowadzonym na całym obszarze działania przeciwnika, celem osłabienia go od wewnątrz, a w szczególności dezorganizowania jego tyłów i paraliżowania dowodzenia.

2.
Zwalczanie
sabotażu.

Zadaniem sabotażu jest niszczenie lub uszkodzanie szczególnie ważnych urządzeń i materiałów wojennych.

Zadaniem organów wywiadu obronnego jest zwalczanie działalności sabotażowej oraz współdziałanie z dowódcami jednostek w zakresie ochrony przeciwsabotażowej.

3.
Zwalczanie
wrogiej pro-
pagandy.

Zadaniem propagandy jest osłabienie woli walki przeciwnika i wywołanie w nim pewnych z góry zamierzonych nastrojów.

Zróżdła wrogiej propagandy:

1. zewnętrzne - pochodzące bezpośrednio lub pośrednio od nieprzyjaciela,
2. wewnętrzne - wrogie agentury, działające na naszym terenie.

Srodki propagandy są najrozmaitsze. Do powszechnie używanych należy: radio, prasa i wydawnictwa, film, teatr, afisze i ulotki, szerzenie wiadomości defetystycznych, propaganda szeptana, mowy mężów stanu, wystawy, uroczystości itp.

Wroga propaganda skierowana jest na psychikę ludności. Odporność społeczeństwa i żołnierzy na te działania zależy od ich dyscypliny moralnej, uświadczenia obywatelskiego i stopnia patriotyzmu oraz od skuteczności własnej propagandy.

Zadaniem organów wywiadu obronnego jest zwalczanie działalności wywrotowej i defetystycznej.

ROZDZIAŁ B.

O c h r o n a t a j e m n i c y .

Celem ochrony tajemnicy jest uniemożliwienie obcemu wywiadowi uzyskiwania potrzebnych mu wiadomości.

4.
Cel ochrony
tajemnicy.

Wiadomości podlegające ochronie tajemnicy dzielą się na "tajemnicę państwową" i "informację wojskową".

Różnicę określa Rozp.Prez.R.P. "O niektórych przestępstwach przeciwko bezpieczeństwu Państwa" /Dz.U.R.P.Nr 94/34 poz.581/ następująco:

5.
Podział i okre-
ślenie ta-
jemnicy.

"Art.9 par.1: Tajemnicę państwową stanowią wiadomości, dokumenty lub inne przedmioty, które z powodu ich treści lub jakości, należy ze względu na dobro Państwa Polskiego zachować w tajemnicy przed rządem państwa obcego,choćby nawet zarządzenia normujące czynności służbowe, nie uznawały ich za tajne, albo choćby zachowanie ich w tajemnicy przed pewnym gronem osób było niemożliwe.

par.2: Informację wojskową stanowią wiadomości, dokumenty lub inne przedmioty, które nie będąc tajemnicą państwową, dotyczą jednak wojskowej obrony Państwa lub jego Sił Zbrojnych.

par.3: Przez rząd państwa obcego rozumieć należy także osoby działające w interesie tego rządu".

Państwo sprzymierzone pozostaje pod ochroną powyższych przepisów na równi z Państwem Polskim.

Państwem obcym jest każde państwo poza Państwem Polskim.

6.
Podział ochrony tajemnicy.

Srodki ochrony tajemnicy dzielą się na:

1. zabezpieczenie techniczne,
2. zabezpieczenie osobowe.

7.
Zabezpieczenie techniczne.

Zabezpieczenie techniczne polega na zastosowaniu takich środków technicznych, które zapewniłyby bezpieczeństwo obiektów wojskowych i innych ważnych dla obrony Państwa oraz uniemożliwiłyby osobom niepowołanym wgląd do dokumentów i urządzeń podlegających ochronie tajemnicy.

Srodki zabezpieczenia technicznego:

1. Zabezpieczenie zewnętrzne obiektów objętych ochroną za pomocą wart i środków materialnych /ogrodzenia, zasieki, urządzenia alarmowe, przeciwpożarowe itp./
2. Kontrola wstępu na teren chroniony.

Wszystkie wejścia do obiektów chronionych muszą być strzeżone przez warty wojskowe lub dozorców cywilnych, celem uniemożliwienia wstępu bez kontroli.

Nie wolno wpuszczać na tereny chronione wszelkiego rodzaju domokrażców /wędrowni sprzedawcy, agenci handlowi, fotografowie, muzykanci, sztukmistrze, kwestarze, żebracy itp./.

3. Zakaz fotografowania, filmowania i rysowania obiektów i urządzeń objętych wojskową ochroną.

/Na terenie W. Brytanii obowiązują przepisy, których streszczenie podaje zał. 1/.

Dla celów służbowych obiekty te mogą być fotografowane i filmowane za zezwoleniem władz naczelných, wzgl. dowódcy odpowiedzialnego za ochronę danego obiektu. Zdjęcia te mają być wywoływane wyłącznie w pracowniach służbowych. Klisze należy traktować i przechowywać jako akta tajne, zaznaczając ilość i przeznaczenie odbitek.

4. Ograniczenia zwiedzania obiektów i urządzeń objętych wojskową ochroną do wypadków koniecznych.

Zezwolenia na zwiedzanie wydają:

- a/ obywatelom polskim - dowódca odpowiedzialny za ochronę danego obiektu,
b/ obcokrajowcom - władze naczelne.

Zwiedzających ma oprowadzać oficer. Nie wolno ujawniać urządzeń tajnych oraz omawiać zagadnień tajnych.

5. Zakaz umieszczania nazw i numerów jednostek na obiektach i sprzęcie.
6. Zabezpieczenie pomieszczeń dokumentów i urządzeń tajnych przez warty i środki techniczne, wykluczające wgląd i dostęp osobom niepowołanym.
7. Zabezpieczenie biur, ośrodków łączności, miejsc odpraw itp. przed podsłuchem.

8. Zakaz omawiania spraw służbowych w miejscach publicznych i w korespondencji prywatnej.
9. Przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa łączności i zakaz prowadzenia rozmów telefonicznych w sprawach tajnych.
10. Przestrzeganie Regulaminu Służby Wewnętrznej cz.I, par.30 w sprawie udziału żołnierzy w prasie i wydawnictwach.
11. Przestrzeganie przepisów biurowości.
12. Stosowanie koniecznych środków ostrożności przy noszeniu przy sobie - zwłaszcza w czasie akcji - znakowanych map, rozkazów, notatek itp.
Zakaz prowadzenia zapisków osobistych, dotyczących działań wojennych.
13. Kontrola ruchu ludności przez żandarmerię i policję w rejonach zakwaterowania, szczególnie w strefie frontowej.
14. Cenzura korespondencji prywatnej w/g osobnej instrukcji /zał.2/.
15. Szyfrowanie korespondencji służbowej w/g przepisów szyfrowych.

8. Zabezpieczenie osobowe polega na doborze personelu dopuszczonego do spraw i urządzeń tajnych, przestrzeganiu tajemnicy przez wszystkich żołnierzy i pracowników cywilnych oraz ich czujności i odporności na zakusy obcego wywiadu i wrogiej propagandy.

Srodki zabezpieczenia osobowego:

1. Dobór personelu.

Personel biurowy i obsługa urządzeń tajnych ma się składać wyłącznie z Polaków, całkowicie godnych zaufania, bezwzględnie dyskretnych, dokładnych i obowiązkowych w pracy, bez nałogów, o zrównoważonym trybie życia.

Poza tym należy brać pod uwagę przeszłość przed wstąpieniem do wojska, środowisko z którego pochodzą i w którym przebywają oraz ich stosunki materialne.

2. Opiniowanie pracowników cywilnych.

Wszyscy kandydaci na pracowników cywilnych w wojsku oraz instytucyj pracujących na terenie Sił Zbrojnych /Pomocnicza Służba Kobiet itp./ - przed przyjęciem muszą być zaopiniowani przez właściwy referat wywiadu obronnego Wielkiej Jednostki.

Osoby zaopiniowane ujemnie nie mogą być zatrudnione w wojsku.

3. Opiniowanie przedsiębiorców.

Wszyscy przedsiębiorcy i dostawcy wojskowi przed zawarciem umowy muszą być zaopiniowani przez właściwy referat wywiadu obronnego Wielkiej Jednostki.

Firmy zaopiniowane ujemnie nie mogą być dopuszczone do prac i dostaw wojskowych.

4. Zwalczanie wyciekania wiadomości.

Przez t.zw. wyciekanie wiadomości należy rozumieć przedostawianie się nazemnąrz tajemnicy wskutek gadulstwa i nieuwagi. Jest to objaw bardzo groźny i trudny do zwalczania, przynoszący wprost nieobliczalne szkody, szczególnie w czasie wojny.

Należy pamiętać, że agent nieprzyjacielski może znajdować się w każdym środowisku i w każdym miejscu.

Zadane zabezpieczenie techniczne nie odniesie skutku, jeżeli żołnierzy i pracowników cywilnych nie będzie cechować bezwzględna dyskrecja oraz czujność i odporność na wszelkie zakusy obcego wywiadu i wrogiej propagandy. Cechy te muszą być wpojęne w każdego żołnierza i pracownika cywilnego drogą odczytów i pogadek wygłaszanych w myśl programów wyszkolenia.

9.
Ochrona tajemnicy w zakresie biurowości.

Sz szczególnie cennym materiałem dla obcego wywiadu są wszelkie dokumenty organizacyjne, operacyjne i inne sprawy tajne, dotyczące wysiłku wojennego.

Pisma poufne, jakkolwiek traktują wyłącznie o sprawach osobowych, stanowią również wartość i są poszukiwane dla uzyskania wiadomości o obsadzie stanowisk i wyrobieniu sobie sądu o wartości kadry dowódczej.

Ochronę tajemnicy w zakresie biurowości ustalają osobne przepisy, zawierające następujące zasady:

1. Ograniczenia pism tajnych i poufnych do najniezbędniejszych przez:

- a/ załatwianie jaknajwiększej ilości spraw bezpośrednio ustnie, wyłącznie z właściwymi osobami i jedynie w zakresie ich dotyczącym,
- b/ zaliczanie do spraw tajnych tylko takich, które istotnie wymagają szczególnej ostrożności,
- c/ ściśle ustalanie rozdzielników oraz ograniczenie ilości odbiorców,

- a/ Przestrzeganie podziału korespondencji na tajną, poufną i jawną,
 - c/ stosowanie specjalnej ostrożności w treści korespondencji z osobami i instytucjami nie wojskowymi oraz w korespondencji grzecznościowej.
2. Przechowywanie akt tajnych i poufnych pod osobistym nadzorem kierownika kancelarii, wyłącznie w zamkniętych, w miarę możliwości żelaznych szafach lub skrzyniach.
- W szafach /skrzyniach/ tych należy przechowywać również pieczęcie i pieczętki, terminarze i kalendarze blokowe, kalki maszynowe i bibularze.
- Klucze od szaf /skrzyni/:
- a/ w warunkach polowych znajdują się u osób odpowiadających za prowadzenie i przechowywanie akt tajnych,
 - b/ w garnizowach - w skrytkach żelaznych, umieszczonych na wartowni lub w pokoju organu służbowego, zamykanych przez osoby posiadające skrytki.
- Wtórniczy kluczy od szaf /skrzyni/ i skrytek przechowuje się w zaplombowanych i oznaczonych woreczkach, w miejscu wyznaczonym przez dowódcę jednostki.
3. Zabezpieczenie pomieszczeń akt tajnych i poufnych przez warty lub środki techniczne, wykluczające włamanie.

4. Nadzór nad personelem wykonującym czynności kancelaryjne, prace drukarskie, litograficzne, kreslarskie i fotograficzne.
5. Odpowiednie wydzielanie i niszczenie wszelkich zapisków, brudnopisów i zużytych kalek maszynowych, stosownie do obowiązujących przepisów.
6. W razie istotnego zagrożenia przez nieprzyjaciela - spalanie akt tajnych i poufnych, a w pierwszym rzędzie szyfrów, kodów i dokumentów operacyjnych.

10.
Postanowie-
nia karne.

Zachowanie tajemnicy jest obowiązkiem służbowym każdego żołnierza i pracownika cywilnego.

Obowiązek ten trwa zarówno w czasie pełnienia służby, jak i po jej ukończeniu, wzgl. rozwiązaniu stosunku służbowego.

Za ujawnienie tajemnicy ponosi odpowiedzialność ten, kto ją ujawnił.

Za kradzież, zagubienie lub zniszczenie dokumentów lub innych przedmiotów zawierających tajemnicę, ponosi odpowiedzialność ten, komu one były powierzone, jak również przełożony, który zaniedbał dozoru.

W wypadku naruszenia tajemnicy, należy niezwłocznie wszcząć dochodzenie w myśl p.18 niniejszej Instrukcji i sprawę skierować na drogę sądową.

Od skierowania sprawy na drogę sądową odstąpić można tylko w wypadkach mniejszej wagi, na wyraźny rozkaz dowódcy i tylko w wypadku, jeżeli sprawa nie przynosi szkody Państwu Polskiemu w dziedzinie jego obronności względnie bezpieczeństwa. O ukaraniu dyscyplinarnym winnego w danym wypadku decyduje dowódca.

W wypadku przymusowego zatrzymania na terenie obcego /neutralnego/ państwa, np. przymusowe lądowanie lotnicze, aresztowanie w czasie podróży służbowej lub urlopu zagranicznego, nieumyślne przekroczenie granicy, porwanie w pasie granicznym - należy:

1. żądać zawiadomienia o zatrzymaniu najbliższego przedstawicielstwa dyplomatycznego lub konsularnego polskiego, lub /w czasie wojny/ państwa sprzymierzonego,
2. w czasie przesłuchania i w rozmowach prywatnych nie poruszać spraw wojskowych, politycznych i gospodarczych i odmawiać kategorycznie odpowiedzi na wszelkie tego rodzaju pytania,
3. nie spożywać alkoholu,
4. przy zwrocie zatrzymanych dokumentów i przedmiotów sprawdzić, czy wszystko zostało oddane w porządku,
5. przez cały czas pobytu od chwili zatrzymania do powrotu, zachować spokój i opanowanie, stanowczość, wstrzemięźliwość w słowach i w czynach, godność i dbałość o honor żołnierski,
6. po powrocie złożyć szczegółowy raport.

W razie dostania się do niewoli, należy podać tylko stopień, nazwisko i imię i ew. inne dane osobowe, zachowując w tajemnicy wszelkie inne wiadomości.

11.
Zachowanie się na terenie obcego państwa.

ROZDZIAŁ C.

Zakres pracy organów wywiadu obronnego.

12.
Zadania wy-
wiadu ob-
ronnego.

Zadaniem wywiadu obronnego jest zapewnienie bezpieczeństwa Sił Zbrojnych i ich obszaru działania. Bezpieczeństwo to polega na zwalczaniu działalności obcego wywiadu, sabotażu i ruchów wywrotowych zarówno metodą czynną, jak i zapobiegawczą - przez:

1. Wykrywanie i przekazywanie do dyspozycji właściwych władz - osób pracujących na rzecz obcego wywiadu na wszystkich odcinkach jego działania.
2. Wykrywanie i przekazywanie do dyspozycji właściwych władz osób prowadzących działalność sabotażową i wywrotową na odcinku Sił Zbrojnych i obiektów objętych wojskową ochroną.

Na obszarach, nie mających władz administracji ogólnej, zadanie to obejmuje również odcinek cywilny,

3. Organizowanie i kontrolowanie ochrony tajemnicy oraz przeciwdziałanie jej naruszeniu.
4. Prowadzenie dochodzeń wstępnych w sprawach o przestępstwa wyszczególnione w pkt.1, 2 i 3.
5. Działalność informacyjno-sprawozdawcza dla władz przełożonych w zakresie całokształtu bezpieczeństwa.

13.
Organa wy-
wiadu ob-
ronnego.

Organami wywiadu obronnego są:

1. Oficerowie wywiadu obronnego jednostek.

2. Referenci wywiadu obronnego Wielkich Jednostek i wyższych związków.
3. Placówki wywiadu obronnego /terenowy organ wywiadu obronnego/.

Referenci wywiadu obronnego Wielkich Jednostek i wyższych związków wchodzi w skład Oddziału II Sztabu tych jednostek.

Zależnie od szczebla organizacyjnego jednostki, zakres działania organów wywiadu obronnego obejmuje trzy zasadnicze działy:

14.
Zakres działania.

Oficer wywiadu obronnego jest:

1. referentem fachowym dowódcy w sprawach wywiadu obronnego i ochrony tajemnicy jednostki oraz jej obszaru działania;
2. kierownikiem fachowym organów wywiadu obronnego, będących w jego dyspozycji.

Referent wywiadu obronnego Wielkiej Jednostki i wyższego związku jest ponadto:

3. przełożonym terenowych organów wywiadu obronnego, podległych mu na danym szczeblu.

Jako referent fachowy dowódcy ma prawo i obowiązek inicjatywy w zakresie regulowania zagadnień swego zakresu pracy i działania wszystkich organów wywiadu obronnego na obszarze jednostki.

Zależnie od znaczenia sprawy, inicjatywa ta znajduje wyraz w formie zarządzeń dowódcy /sprawy zasadnicze/ lub pisma referatu wywiadu obronnego /wskazówki fachowe/.

Jako przełożony terenowych organów wywiadu obronnego, ma względem nich prawa i obowiązki dowódcy. W szczególności stawia zadania i kontroluje ich wykonanie, nadzoruje technikę pracy oraz zaopatruje w środki pracy wywiadowczej.

Jako kierownik fachowy służby wywiadu obronnego w stosunku do oficerów wywiadu obronnego jednostek niższego szczebla:

- a/ sprawuje nadzór fachowy nad ich pracą,
- b/ wydaje im wskazówki fachowe w sprawie technicznego wykonywania pracy,
- c/ zaopatruje ich w środki pracy wywiadowczej i kontroluje ich użycie,
- d/ ustala ich współpracę i powiązania organizacyjne z terenowymi organami wywiadu obronnego własnego i sprzymierzonych sił zbrojnych.

15.

Terenowe organa wywiadu obronnego.

Na obszarach działań wyższych związków są tworzone placówki wywiadu obronnego w/g osobnych zarządzeń.

16.

Obsada organów wywiadu obronnego.

Na etatowe stanowiska w referatach wywiadu obronnego wyższych związków, Wielkiej Jednostki i placówek wywiadu obronnego wyznaczać należy wyłącznie fachowych oficerów wywiadu obronnego.

Nieetatowych oficerów wywiadu obronnego pułków, samodzielnych batalionów i równorzędnych jednostek broni i służb, wyznaczają dowódcy danych jednostek.

Funkcję tą należy powierzać oficerom o wysokich wartościach intelektualnych i służbowych, posiadającym obiektywizm i krytycyzm w ocenie zjawisk i zagadnień bezpieczeństwa, wyrobionym życiowo, opanowanym i taktownym - w miarę możliwości - przeszkolonym w służbie informacyjno-wywiadowczej.

W oddziałach broni, mających etatowych oficerów wywiadowczych, ze względów technicznych nie jest wskazane łączenie obu funkcyj.

Celem zapewnienia wydajności pracy należy unikać częstych zmian w obsadzie. Wszelkie zmiany w obsadzie należy dla celów ewidencyjnych niezwłocznie zgłaszać oficerowi wywiadu obronnego wyższego szczebla.

Odpowiedzialność za zorganizowanie służby wywiadu obronnego jednostki ponosi jej dowódca.

Wszyscy wyżsi przełożeni podczas każdej inspekcji jednostek mają obowiązek sprawdzać stan zabezpieczenia przed działalnością wywiadu obcego.

Ponadto na podstawie pisemnego upoważnienia dowódcy, referenci wywiadu obronnego mają prawo sprawdzania stanu zabezpieczenia podległych jednostek.

We wszystkich wypadkach stwierdzenia lub podejrzenia obcej działalności wywiadowczej, sabotażowej lub wywrotowej oraz naruszenia tajemnicy:

1. należy niezwłocznie najkrótszą drogą zawiadomić właściwy referat wywiadu obronnego lub placówkę wywiadu obronnego,

2. nie wolno dowódcom jednostek przeprowadzać dochodzeń we własnym zakresie, ani w tajemniczać władz lub osób postronnych.

17.

Odpowiedzialność za zabezpieczenie.

18.

Przeprowadzanie dochodzeń.

19.

Obowiązki
żołnierzy i
pracowników
cywilnych.

Wszyscy żołnierze i pracownicy cywilni muszą być pouczeni, że należy niezwłocznie meldować swemu bezpośredniemu przełożonemu - oficerowi lub najbliższemu organowi wywiadu obronnego o:

1. każdej propozycji obcego wywiadu,
2. spostrzeżeniu jakichkolwiek objawów działalności przeciwko bezpieczeństwu Sił Zbrojnych lub Państwa.

20.

Zawiadomie-
nie o prze-
stępstwie.

Zawiadomienie o przestępstwie przesyła do sądów wyłącznie właściwy organ wywiadu obronnego /Referat wyw.obr.W.J., lub placówka wywiadu obr./ i to:

1. właściwemu sądowi wojennemu - odnośnie do osób podlegających właściwości polskich sądów wojennych,
2. właściwemu prokuratorowi sądu powszechnego - odnośnie do osób, podlegających właściwości polskich sądów powszechnych,
3. poza obszarem Państwa Polskiego, zawiadomienia o przestępstwach osób nie podlegających właściwości polskich sądów, należy przekazywać właściwym organom wywiadu obronnego państwa sprzymierzonego.

21.

Korespon-
dencja orga-
nów wywiadu
obronnego.

Organa wywiadu obronnego wyższych związków i Wielkich Jednostek oraz terenowe organa wywiadu obronnego - w sprawach fachowych korespondują bezpośrednio między sobą oraz władzami wojskowymi i cywilnymi własnymi i państw sprzymierzonych.

Streszczenie "The Control of Photography Order"

/No.1/1939 z dnia 10 września 1939r.

Nie wolno nikomu za wyjątkiem osób posiadających pisemne zezwolenie władz wojskowych - fotografować, filmować i rysować następujących obiektów:

1. fortyfikacje, baterie, reflektory, posterunki nasłuchowe i inne urządzenia obronne;
2. bazy lotnicze lądowe i morskie;
3. oddziały sił zbrojnych;
4. obozy, baraki i budynki zajęte przez siły zbrojne lub przygotowywane dla zakwaterowania sił zbrojnych;
5. zbrojownie, wytwórnie i składy amunicji, broni i innego sprzętu i materiału wojennego, wykonane lub w budowie;
6. stacje i urządzenia telekomunikacyjne i sygnalizacyjne;
7. doki, kesony, stocznie, urządzenia portowe;
8. okręty wojenne wykonane lub w budowie oraz wszelkie środki przeznaczone do przewozu ludzi i materiału;
9. samoloty i szczątki samolotów;
10. wszelkie budowle, statki i inne obiekty uszkodzone wskutek działań wojennych;
11. szpitale, stacje opatrunkowe, pojazdy sanitarne, przewozy rannych, osoby ranne;
12. elektrownie, gazownie, wodociągi, składy materiałów pędnych i inne zbiorniki;
13. zgrupowania osób przeznaczonych do przewozu, czasowe obozy i inne pomieszczenia, środki przewozowe;
14. zbiegowiska publiczne i obiekty uszkodzone wskutek zamieszek;
15. drogi i linie kolejowe związane z urządzeniami obronnymi.

- 1 -

I N S T R U K C J A

o cenzurze korespondencji prywatnej.

§ 1.

W korespondencji prywatnej nie wolno poruszać żadnych tematów, które ujawnione nplowi, mogłyby spowodować szkodę dla oddziałów własnych.

§ 2.

Dla wymuszenia i kontroli przestrzegania tego zakazu Naczelny Wódz, wzgl. Dca do tego upoważniony, zarządzić może w czasie wojny na stałe lub w pewnych okresach cenzurę korespondencji prywatnej.

§ 3.

W okresie obowiązywania cenzury zakazane jest przekazywanie informacji jakiegokolwiek rodzaju innymi środkami, jak za pośrednictwem poczty polowej.

§ 4.

Cenzura może być całkowita, obejmująca całość przekazywanych wiadomości, albo też częściowa, odnośnie do niektórych tylko rodzajów korespondencji, a to zależnie od zarządzeń właściwego Dcy.

§ 5.

Cenzura przeprowadzana jest na dwóch szczeblach:

- A. w jednostce, do której należy wysyłający,
- B. w biurze cenzury Poczty Polowej.

§ 6.

Pracą cenzury korespondencji kierują organa wywiadu obronnego w swoim zakresie działania.

§ 7.

Organa wywiadu obronnego mają prawo i obowiązek przeprowadzania wtórnej cenzury korespondencji w swoim zakresie pracy, oraz prawo opóźniania doręczenia i wysłania, albo też całkowitego wycofania pewnych przesyłek od dalszego przekazywania, a to zależnie od sytuacji wojennej oraz szczególnych zarządzeń Dcy.

§ 8.

We wszystkich jednostkach dcy wyznaczają w każdym pododdziale oficera-cenzora oraz ponadto oficera - cenzora całości jednostki.

Na oficera cenzora jednostki można wyznaczać oficera wywiadu obronnego jednostki. W jednostkach mniejszych wyznaczanie osobnych cenzorów dla pododdziałów nie jest konieczne; całą korespondencję w tym wypadku cenzuruje oficer-cenzor jednostki.

§ 9.

Cenzor pododdziału przeprowadza cenzurę korespondencji wszystkich oficerów i szeregowych danego pododdziału, włączając w to również swoją własną korespondencję. Fakt przeprowadzenia cenzury potwierdza swoją parafą na lewej górnej części koperty po stronie adresu.

Listy powinny być zaklejone dopiero po przeprowadzeniu tej cenzury.

§ 10.

Korespondencję cenzurowaną w pododdziałach oficer-cenzor oddaje oficerowi cenzorowi oddziału, który wyciska obok parafy pieczęć cenzury oddziału, poczym przekazuje poczcie polowej do dalszej przesyłki.

§ 11.

Oficer-cenzor jednostki powinien przeprowadzać wtórną cenzurę części korespondencji dla stwierdzenia dokładności pracy cenzorów pododdziałów. Cenzurę tą z reguły należy obejmować około 5% przechodzących przesyłek.

Na listach cenzurowanych wtórnie cenzor umieszcza swój znak obok odcisku pieczęci.

§ 12.

Cenzura w biurze cenzury poczty polowej /§ 5 B/ wykonywana jest według osobnych rozkazów.

Pracą biura cenzury kieruje referent wywiadu obronnego Oddz. II Sztaby Dłwa Korpusu.

§ 13.

Zakres wiadomości, których nie wolno poruszać w korespondencji prywatnej i które mają być przez cenzurę wyłączone od dalszego przekazywania obejmuje:

- a/ miejsca postoju i ruchu oddz. wojsk. - Również w adresach, nagłówkach itp. nie może być złaczona nazwa oddziału z miejscem postoju,
- b/ stany liczebne, gotowość bojową i stan moralny wojska,
- c/ przewidywane przybycie lub odejście oddziałów,
- d/ oporządzenie i wyposażenie oddziałów,
- e/ rodzaj i sposób rozmieszczenia i zakwaterowania jednostek,
- f/ rodzaj, stan i ilość uzbrojenia,
- g/ wiadomości o zamierzonych lub przewidywanych działaniach,

- h/ znaki rozpoznawcze jednostek i sprzętu,
- i/ opisy odbytych walk i działań, przed oficjalnym ich ogłoszeniem,
- j/ straty własne i npla, z wyjątkiem wiadomości o śmierci, chorobie lub zranieniu poszczególnych osób, podanych w takiej formie, by nie można było wyciągnąć z tego wniosków co do strat ogólnych,
- k/ stan dróg i środków przewozowych, ich pojemność i przełotność,
- l/ wszelkiego rodzaju krytyka zarządzeń, rozkazów i sytuacji politycznej podana w takiej formie, że ogłoszenie jej obniżyłoby morale i ducha walki oddziałów własnych lub społeczeństwa,
- m/ warunki klimatyczne, pogoda i wszelkiego rodzaju dane meteorologiczne,
- n/ inne wiadomości, których ujawnienie lub przekazanie mogłoby być szkodliwe dla własnego wysiłku wojennego.

§ 14.

Przedmioty i korespondencję, którą należy całkowicie wyłączyć od dalszego przekazywania:

- a/ korespondencję pisaną w języku innym aniżeli dopuszczone do korespondencji,
- b/ korespondencję, której sposób pisania lub treść nasuwa przypuszczenie, że piszący zamierza inne jakieś wiadomości za pośrednictwem odpowiedniego ujęcia treści przekazać /przez aluzję, assocjacje itd./,
- c/ korespondencję pisaną kodem, szyfrem, stenografią itp.,
- d/ fotografie i obrazy, z których ustalić można m.p. piszącego lub jednostek wojska oraz takie, które zawierają szczegóły wiadomości wyłączonych od przekazywania stosownie do § 13./Np. fotografia żołnierza ze sprzętem, gdy wyraźnie widoczny jest rodzaj i konstrukcja sprzętu; osoba przy środku przewozowym widocznym wprawdzie tylko częściowo, ale gdy widoczny jest znak jednostki na tym sprzęcie itd./,
- e/ dokumenty, mapy, odpisy rozkazów itp. własne, jak również i zdobyte na nplu,
- f/ wszelkiego rodzaju przedmioty zdobyte na nplu.

§ 15.

Korespondencja i przedmioty nie dopuszczone w ruchu z krajami neutralnymi:

- a/ wszelkiego rodzaju wiadomości i przedmioty niedopuszczalne stosownie do §§ 13 i 14,
- b/ fotografie, widokówki, obrazy i rysunki są wogóle niedopuszczalne, bez względu na to czy i że zostały one opublikowane lub są ogólnie dostępne,
- c/ wszelkiego rodzaju wiadomości przeznaczone do umieszczenia w prasie, włączając w to ogłoszenia itp.

§ 16.

Korespondencja z krajami nieprzyjacielskimi i okupowanymi przez npla /również korespondencja z krajem/ w zasadzie jest zakazana.

Gdy w niektórych wypadkach korespondencja taka może być dopuszczona, nie może zawierać wiadomości i przedmiotów zabronionych stosownie do §§ 13, 14 i 15, a ponadto odpowiadać ma szczególnym warunkom, jakie ustalone zostaną dla takiej korespondencji.

§ 17.

Postępowanie z korespondencją i przedmiotami wyłączonymi przez cenzurę od dalszego przekazania:

I. Gdy umieszczenie w korespondencji fragmentów niedozwolonych nastąpiło wskutek przeoczenia czy niedbalstwa autora bez złej woli z jego strony:

- a/ fragmenty korespondencji nie nadające się do przekazywania należy wyciąć, zaś resztę przesłać normalnie,

- b/ przedmioty nie nadające się do przesłania, a dołączone do korespondencji /np. fotografie itp./ zwrócić w miarę możliwości nadawcy,
- c/ korespondencję nie odpowiadającą w całości /np. pisaną w języku niedopuszczalnym/ - zniszczyć.

W wymienionych wyżej wypadkach należy wykorzystać sposobność dla pouczenia nadawców o zakresie niedopuszczalnych wiadomości.

II. Gdy umieszczenie w korespondencji wiadomości zastrzeżonych nastąpiło przy oczywistej złej woli nadawcy, lub też pewien nadawca mimo kilkakrotnego pouczenia stara się przekazać zabronione wiadomości, lub też z jakichkolwiek innych powodów cenzorowi nasuwa się podejrzenie co do osoby autora lub treści korespondencji - należy:

- a/ korespondencję taką n i e zaklejając, n i e wycinając lub kreśląc itp. przekazać oficerowi wywiadu obronnego, podając poczynione spostrzeżenia lub uwagi,
- b/ oficer wywiadu obronnego korespondencję i przedmioty takie przekazuje ze swoimi uwagami referentowi wywiadu obronnego właściwej W.J., który wyda zarządzenia w tej sprawie,
- c/ dalszą korespondencję danego osobnika należy poddać szczególnie dokładnej cenzurze.

§ 18.

W pewnych okresach wprowadzone być mogą dla użytku wojska pocztówki o gotowym drukowanym tekście. W tym wypadku na pocztówkach tych oprócz skreślenia wiadomości niepotrzebnych, umieścić wolno jedynie datę, nazwisko i imię oraz adres poczty polowej nadającego. Używać wolno jedynie pocztówek tego rodzaju dostarczonych z urzędu.

Pocztówki zawierające dopiski i dodatki ponad ustalone wyżej, mają być przez cenzurę wyłączone.

§ 19.

Dla zapewnienia sprawności działania cenzury i powodowania najmniejszej możliwie zwłoki w przekazywaniu korespondencji prywatnej, Dcy jednostek wydają szczegółowe zarządzenia regulujące:

- a/ pouczenie wszystkich żołnierzy o zakresie spraw, których nie wolno poruszać w korespondencji prywatnej, oraz przepisach, którym ta korespondencja ma odpowiadać,
- b/ w jakich językach korespondencja jest dopuszczalna,
- c/ miejsce, gdzie korespondencja poszczególnych żołnierzy ma być deponowana,
- d/ czas i sposób przesyłania korespondencji z pododdziałów do cenzora jednostki i dalej - do poczty polowej.

115-669

43.840

Arch.